

FELSŐÖRSI

X. évfolyam 6. szám 2016. szeptember
Felsőörsi Önkormányzat Kiadványa

Hírmondó

Tisztelt Választópolgárok!

Magyarország Köztársasági Elnöke országos népszavazást tűzött ki. A népszavazásra feltett kérdés:

„Akarja-e, hogy az Európai Unió az Országgyűlés hozzájárulása nélkül is előírhasa nem magyar állampolgárok Magyarországra történő kötelező telepítését?”

A szavazás napja: 2016. október 02. (vasárnap)

A szavazás 6.00 órától 19.00 óráig tart.

Szavazóhelyiség: Felsőörs, Szabadság tér 5. (Civilház).

A szavazóhelyiség akadálymentesített.

A Helyi Választási Bizottság ellenőrzi a szavazás céljából megjelent választópolgár személyazonosságát és személyi azonosítóját, vagy lakcímét, ezért a szavazásra feltétlenül hozza magával ezek igazolására alkalmas magyar hatóságok által kiállított érvényes igazolványait!

A szavazás napján a mozgóurna iránti írásbeli kérelemnek legkésőbb

15.00 óráig kell megérkeznie a Helyi Választási Bizottsághoz, melyet az érintett választópolgár ír alá, vagy az érintett választópolgár ad írásbeli meghatalmazást valakinek, hogy helyette írja alá, ez utóbbi esetben a meghatalmazást is csatolni kell a kérelemhez (a kérelmet bárki eljuttathatja a bizottság részére).

A szavazás napján a Civilház épület bejáratától számított 150 méteres távolságon belül – közterületen – választási kampánytevékenység nem folytatható.

További információk: www.valasztas.hu

Amennyiben a szavazással kapcsolatosan bármilyen kérdése lenne, forduljon a Helyi Választási Irodához, dr. Könczöl Gábor tel.: 70/320-6852, vagy a szavazás napján a Helyi Választási Bizottsághoz (elnök: Dr. Takács János).

HELYI VÁLASZTÁSI IRODA

Szüreti mulatság

2016. szeptember 24. (szombat)

Felsőörs, Civilház udvara

17:00 Szüreti felvonulás lovasokkal, lovas kocsikkal

Közreműködik: Sáti (Hajdu Péter) kisbíró, Veszprémi Ifjúsági

Táncgyűttes, Danhauser Pál és Bandája, Rideg Marci és Bandája

Indulás: Civilház elől–Fő út– Árpádkori műemléktemplom (rövid műsor)–

Körmendy prépost utca–Bárókert utca– Kertvég utca–Érkezés: Civilház udvara

18:00 Óvodások, iskolások műsora

18:20 Búzavirág Népdalkör fellépése

18:30 Borra hangoló (zenei összeállítás a Petőfi Színház művészeivel)

19:30 Veszprémi Ifjúsági Táncgyűttes műsora, utána Táncház

20:30–24:00 Szüreti bál Jacával

A rendezvényen kapható: finom marhagulyás, friss lángos kóstolójegy ellenében.

Büfé: Viola Presszó

Sok szeretettel várjuk! Felsőörs Község Önkormányzata

Műsorváltoztatás jogát fenntartjuk! Rossz idő esetén a felvonulás elmarad!

Nordic Walking túrák Felsőörs környékén a Balatonalmádi Egészségfejlesztési Iroda szervezésében!

Képzett oktatót, túravezetőt, botokat biztosítunk. Túra időtartama: kb. 3 óra.

Következő alkalmak: 2016. október 16. (vasárnap) és október 29.

(szombat). Gyülekező: Civilház előtt 15.00 órakor

Jöjjen el, próbálja ki!

A horvát eredetű, de szívvel-lélekkel magyarrá lett Zrínyi Miklós ősei, a Brebiri grófok, Károly Róbert idejében állottak hatalmuk tetőpontján. Dalmácia, Bosznia és Horvátország „örökös urainak „címezték magukat. Ősi nevüket Nagy Lajos korában Zrinyivel cserélték fel egy Zriny nevé várról. A szigetvári hős apja idősebb Zrínyi Miklós Korbovai Ilona grófnőt vette feleségül.

Az ifjú Zrínyi iskolája a hadi élet iskolája volt. Latinul és németül beszélt, de a török harcokkal teli kor nem tette lehetővé egyéb irányú művelődését. Minden ízében katona volt, élete, szerelme a harc. Szíve gyűlölettel volt telve a török ellen, sértette önérzetét, hogy a török adófizetője legyen. Nevével először 1527-ben találkozunk, mikor a török Bécset ostromolta. Az akkor 20 éves ifjú a csatában annyira kitüntette magát, hogy V. Károly császár lovat, kardot és aranyat adott ajándékba neki. 1542-ben Buda vára felmentésében 400 huszárijával jeleskedett, mely után Ferdinánd király sem maradt hálátlan, és még abban az évben kinevezte Horvátország bánjává, melyet 15 évig birtokolt. Szulimán szultán 1543-ban nagy haderővel betört az országba, hogy megtorolja a Budavár visszavételére indult próbálkozást és számos útjába eső várat elfoglalt. Az 1547-ben megkötött békével három részre szakadt az ország: nyugaton Habsburg Ferdinánd, Erdélyben János Zsigmond, az ország középső részén pedig a török lett az úr. Közben Zrínyi feleségül vette Frangepán Katalint, és királyi adományképpen megkapta az egész Muraközt, aztán a csurgói uradalmat is. Magyarország legnagyobb birtokosai közé sorolva minden érdeke a magyar földhöz kötötte.

450 éve történt:

1566. Szigetvár ostroma Zrínyi Miklós és a hős védők emlékére

Közben a török megkezdte legnagyobb hadjáratát 1552-ben, melyben 52 magyar vár került török kézre. Eger hős védői állították meg, hogy Felső - Magyarország megmaradjon. Két pogány közt, egy hazáért, két ellenség ellen kellett védekezniük a hódító török és a „védő” német között. 1563-ban Ferdinánd még életében megkoronáztatta fiát, Miksát Magyarország királyának, aki Zrínyit a Dunántúl főkapitányának nevezte ki. Nemcsak Szigetvárbán, de a többi dunántúli várbán is övé lett a rendelkezés joga. Hamarosan azonban csalódnia kellett. A bécsi haditanács továbbra is a törökkel kötött béke megtartása mellett érvelt, miközben a török Horvátországban Zrínyi két várát is elfoglalta, mégpedig Auersperg császári tábornok hanyagsága miatt. A hír hallatára Zrínyi minden hivataláról lemondott, s e pillanattól kezdve ő csak ZRÍNYI MIKLÓS.

Az agg Szulimán 1566-ban indult meg rengeteg sereggel (mintegy 100 ezer fő, 300 ágyúval). Miksa 70 ezer főnyi remek fegyverzetű hadsereget toborozott össze, de nem Magyarországot, hanem Bécset féltette és hadai zömét Győrnél veszteltette. Zrínyi minden tekintetben készen várta a világhíressé lett ostromot. Körülbelül 2500 vitézt gyűjtött össze Sziget várában, kik közt egész sora volt a hősöknek, akiknek nevét megjegyezni kötelesség: Farkasics Péter, Zrínyi főkapitánya, Novákovics Iván, kinek lába alatt sok török zászló hevert, Orsics István, Szecsödi Máté, Alapi Gáspár, akit halála esetére várparancsnoknak jelölt meg Zrínyi, a horvát Radivoj, Deli Vid, a „**törökök ostora. Ime a nevezetesebb vitézek, akik Zrinyivel együtt szent esküvel megesküdtek, meg is tartották azt, s a magyar vitézségnek örök dicsőséget szereztek.**” – éneklí meg egy évszázaddal később a hős dédunokája, Zrínyi Miklós Szigeti veszedelem c. művében.

A vár, melyben útját állották Szulimán rettentő hadának, inkább név szerint volt vár, valójában „földvár”, nagy földtöltések helyettesítették a kőfalakat és bástyákat, s ezeket vízzel telt árkok vették körül. Az árkon túl az Almás folyó, mely az egész város körül folyt, tulajdonképpen egy nagy mocsár terült el: ez volt a legerősebb ter-

mészetes védelme. Maga a vár három részből állt: az igazi vár, az óváros és az újváros. Augusztus 6-án már megkezdődött az újváros ostroma, elkeseredett harc életre-halálra. Zrínyi már a harmadik nap kénytelen volt kivonni az őrséget innét, felgyújtván az elhagyott területet. Sorra került az óváros és aztán a várat lövette, ágyúzta a török szakadatlan. Rövid küzdelem után átvágták a töltést az Almás folyón, s ezzel utat kapott a mocsár, mely eddig erős védelme volt a várnak. A szultán felszólította: adja fel a várat, fejében megteszi őt Dalmácia, Szlavónia és Horvátország hűbéres fejedelmének. A válasz Zrínyitől: „feje fenn álltáig védi a várat.” A török sereg halálra fáradt. Újabb rohammal összeláncolt szekerekre állították a janicsárokat, melyet keresztény rabokkal húzattak. A párszázra fogyatkozott védősereg földből és fatörzsekből új bástyát rakott a megrongált várfal mögé. Egy aláaknázott bástya összedőlt, tűz ütött ki a várbán, rés támadt a falon, a betörő az ellenséget visszaverték. Ez a kudarc annyira megviselte az agg szultánt, hogy belehalt. A nagyvezírek azonban titokban tartották halálát. Bent a várbán elfogyott az eleség, a víz, segítség nem jött sehonnán, Miksa még mindig Győrnél táborozott, várta, hogy Szigetvár megakassza a törököt. Egy hónap alatt 15-ször verték vissza a védők a tenger törököt. Az asszonyok férfiruhát öltve harcoltak. Zrínyi készült a halálra, katonáival a legszebb ruháikat felöltve rohantak ki a várból. Hősi halált halt itt mindenki: egy sem adta ingyen az életét. Maga a török Zrínyi fejét ezzel a megalázó üzenettel küldte a győri táborba: „legbátrabb emberetek fejét küldöm, melyre a jövőben nagy szükségetek lenne”. A testét nagy katonai pompával temetette el: megbecsülte Zrínyiben az igazi hőst. Nem halt hiába: megállította útjában a török hódítást. Keresztény maradt Magyarország védőbástyájaként Európának.

Példát adtak a nemzetnek a jelen és utókor-nak. Meg kellett mutatni, hogy egyesek életénél drágább a haza élete, s csak úgy élhet a haza, ha a fiai meg tudnak halni érte. Megsemmissülhet-e az ország, melynek fiai így tudnak meghalni? Él nevük, emlékü a magyar lélekben mindörökké.

Önkormányzati hírek

Felsőörs Község Önkormányzatának képviselő-testülete szeptember 12-én tartotta soron következő nyílt ülését. A képviselő-testület ülését megtisztelte jelenlétével Rásky Imréné, Felsőörs díszpolgára, aki e minőségében tanácskozási joggal vehet részt a képviselő-testület ülésein. Első napirendi pontként a testület jóváhagyta az önkormányzat tulajdonában lévő ivóvíz- és szennyvíz-közművagon jó karbantartását célzó, az üzemeltető DRV Zrt. által benyújtott ún. gördülő fejlesztési tervet. Ugyanakkor a terv hatékony végrehajtása érdekében, a DRV Zrt-vel együttműködési megállapodás megkötését hagyta jóvá.

Ezután ismét a Települési Szennyvízkezelési Program kidolgozásával foglalkozott a testület, annak érdekében, hogy a lakott külterületi (volt zártkerti) részekben minél nagyobb arányban lehetővé váljon egyedi szennyvíztisztító kisberendezések telepítése. A képviselők jóváhagyták a felsőörsi Malomvölgy helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánításának egyeztetési anyagát (az anyag honlapunkon olvasható). A védetté nyilvánítás irányába mutató következő lépés egy egyeztető tárgyalás megtartása az érintett ingatlan tulajdonosokkal, érdekeltekkel. Az itt elhangzott vélemények ismeretében egy későbbi képviselő-testületi ülés alkalmával nyilváníthatja véglegesen védetté az önkormányzat a Malom-völgy érintett ingatlanait. A testület elfogadta több önkormányzati támogatással megvalósuló civil projekt végső elszámolását, így a Felsőörsi Római Kato-

likus Egyházközséggel 2012.03.06-án kötött együttműködési megállapodás segítségével elkészült templomkert felújítás, a Felsőörsi Ifjúsági Közhasznú Sportegyesülettel 2012. 10. 24-én kötött együttműködési megállapodás segítségével felújított sportöltöző, és a Felsőörsért Közalapítvánnyal 2012. 10. 24-én kötött együttműködési megállapodás segítségével a Civilház udvarán megvalósult akadálymentes sétány és közpark projektjeinek elszámolását.

A felsőörsi Római Katolikus Egyházközség még a nyár elején kérte az önkormányzat támogatását a temetőterkép elkészítésének 200 ezer forintos költségéhez. A képviselők e célra 100 ezer forintos támogatás odaítéléséről döntöttek.

A képviselők egyhangúan támogatták az új Balatonalmádi Rendőrkapitány, dr. Linczmayer László kinevezését, aki a nyugállományba vonult, eddigi rendőrkapitányt dr. Szabó Jánost váltja a kapitányság élén.

A képviselők elfogadták a Köveskút-pusztai 0119/55. helyrajzi számú ingatlan fejlesztését célzó telepítési tanulmánytervet és településrendezési-szerződés megkötésére hatalmaztak fel.

A Nektár utca útépitési munkálataival egy időben érkezett egy kérvény a róla leágazó egyik zsákutca elejére zsákutca tábla kihelyezéséről. A képviselők támogatták a kérelmet.

A következőkben a kormányhivatal törvényességi felhívására adandó intézkedéseket fogadták el a képviselők. A kormányhivatal felhívásában leírt két észrevétel mindegyike

formainak mondható. Egy korábbi költségvetési rendeletet érintő döntést határozat helyett rendeletbe kellett foglalni. Egy korábbi zárt ülésen hozott határozatot pedig nyilvánossá kellett tenni. Ezt a képviselő-testület a mostani nyílt ülésen hozott 95/2016. (09. 12.) sz. kp. határozatával nyilvánossá tette.

Az önkormányzat idén is 600 ezer forint keretösszeggel csatlakozik a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer 2017. évi fordulójához és Felsőörsön is hamarosan kiírjuk az erről szóló pályázatot. Önkormányzatunk idén is pályázik a rászoruló körében nagyon népszerű tűzifára, 74m³ mennyiségben. A szociális tűzifa pályázathoz a szükséges önrészt, 93.980,- forintot az önkormányzat biztosítja.

A képviselők támogatták azt a névhasználati kérelmet, mely az Udvarház Felsőörs Kft. bejegyzéséhez szükséges.

Határozat született az iskola részére ipari mosogatógép beszerzéséről is, legfeljebb 644.652 Ft értékben.

A képviselők áttekintették a rendezvénynaptár szeptemberben és októberben tartandó eseményeit, valamint utolsó napirendi pontként az elmúlt testületi ülés óta történt fontosabb eseményekről szóló tájékoztatómat. A képviselő-testületi ülések részletes jegyzőkönyveit olvashatják községünk honlapján (www.felsoors.hu) az 'Önkormányzat' -> 'Jegyzőkönyvek' menüpont alatt.

SZABÓ BALÁZS
POLGÁRMESTER

Folyamatban lévő fejlesztéseink, pályázataink

Útépitések: az önkormányzat helyi közutak létesítéséről szóló 22/2011. (VII.12.) rendelete adta lehetőségeket kihasználva pillanatnyilag két útépités van folyamatban. Külterületen, mintegy 600 m hosszon a Kishegyi Nektár utca mart aszfaltos építése 5.738.918,- forintos költségen, az ingatlan tulajdonosok és az önkormányzat 50-50%-os teherviselésével már el is készült. Belterületen a Kertvég utca építési terveinek engedélyeztetése zajlik. A Vadszőlőkőz mart aszfaltos építése is elkészült, itt az érintett ingatlan tulajdonosok finanszírozták a beruházást. A Miske utca építésére már van engedélyünk, illetve egy korábban megnyert pályázati forrás már rendelkezésünkre áll, jelenleg egy közelmúltban beadott újabb pályázat elbírálására várunk.

Sportfejlesztések: A közelmúltban nyújtottunk be egy pályázatot két sportpark építésére. A nagyobb sportpark a focipálya melletti játszótér környékén épülhetne, míg a másik a faluközpontban, a Civilház közparkjában. Örömteli, hogy a sportpályák fejlesztését a Felsőörsi Ifjúsági Közhasznú Egyesület is folyamatosan végzi, külső források felkutatásával.

A tanév kezdetével kicseréltük az iskola udvarán lévő kosárlabdapalánkok gyűrűit, egy szülő adakozásának köszönhetően új háló került a gyűrűkre.

Faluház: Az önkormányzat által üzemeltetett intézményekre épületek felújítására, bővítésére jelentős összegeket fordított az önkormányzat az elmúlt években, részben

pályázati forrásokból. A sorban utolsóként maradt a polgármesteri hivatal, vagyis a Faluház épülete, ahol a tavalyi év napelemes beruházásán kívül nem fordítottunk jelentős összegeket, ezért az idén két pályázatot is beadunk az épület felújítására, bízva abban, hogy legalább az egyik pályázaton nyerünk. **Bölcsőde:** Sajnos pályázataink közül elsőként kaptuk meg a bölcsőde építésére beadott pályázatunk elutasításáról szóló döntést. Mivel azonban valós igény van a bölcsődei ellátásra Felsőörsön is, ezért továbbra is keressük a forrást engedéllyel rendelkező terveink megvalósítására.

Iskola, tornaterem: Az iskola mellé tervezett tornaterem építése is komoly célunk, ezért az önkormányzat területet vásárolt a

szomszédos ingatlanokból, hogy elegendő hely álljon rendelkezésre a tornaterem megépítésére. A tervek engedélyeztetési eljárása jelenleg zajlik, ezzel párhuzamosan keressük a pályázatot az építés költségeinek biztosítására.

A szülők összefogásával részben társadalmi munkában készült el az iskola két földszinti tanteremének összenyitása és felújítása, mely az újabb nagy létszámú elsős osztály fogadása miatt vált szükségessé. Iskolánk létszáma jelenleg 63 fő.

Kerékpárút: Sokan kérdezték az elmúlt hetekben, hogy talán már a kerékpárút építése kezdődött meg a bekötőút egyik oldalán. Az ún. Koldusteleg mentén. Az akkor látható földmunkák azonban nem a kerékpárút építéshez, hanem a mezőgazdasági ingatlanokhoz tartozó földműveléshez kapcsolódtak. A kerékpárútra Alsóörsrel közösen beadott pályázatunkat még továbbra sem bírálták el, várunk pályázatunk eredményére.

Járdaépítés: Az előzőhöz hasonlóan egy már korábban benyújtott pályázat eredményére várunk, ahhoz, hogy a Fő utca Udvarház előtti és utáni részén fel tudjuk újítani a

járdát és hozzá kapcsolódóan esetleg fejlesztetni tudjuk a csapadékvíz-elvezetést is.

Óvoda: Az óvoda régi részének felújítására 28 millió forintos már elnyert támogatást kaptunk az idén. A felújítási munkálatok jövő évben valósulhatnak meg.

Az óvodában a nyáron új napvitorlák lettek felszerelve az új óvodai szárny terasza fölé. Ezzel a gyermekek és nevelők számára még élhetőbb, komfortosabb lett a nagycsoportnak helyt adó óvodai szárny.

Közvilágítás: Egy kisebb pályázaton 3 db új közvilágítási lámpafejet nyertünk, melyeket a belterületen helyezhetünk el, előreláthatólag a Béke u. elején a bolt mellett, a Hóvirág utca legalján és a Mandula sor elején.

Hamarosan egy éves lesz a Civilház udvarán és a falu több pontján felállított 10 oszlopból álló kompakt napelemes (a napelem a lámpafej tetejébe van építve, ezért alulról nem látszik) közvilágítási rendszer. A többi, más típusú napelemes kandeláberhez hasonlóan ez a típus is jól működik, nagyban növelve ezzel a faluban élők biztonságérzetét.

Pográny: Testvértelepülésünk, a felvidéki Nyitrahoz közeli Pográny kb. 34 fős delegá-

cióját idén a 25. Felsőörsi Falunapok és Búcsú alkalmával egy 400 ezer forintos pályázati támogatásnak köszönhetően tudtuk több napig vendégül látni.

Szelektív hulladékgyűjtés: Sajnos idén nyáron újból heroikus küzdelmet folytattak az önkormányzat munkatársai azért, hogy a szelektív gyűjtőszigetek körüli, több alkalommal előforduló áldatlan állapotokat felszámolják. Ezért, valamint a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés bevezetése miatt is gondolkodunk a szelektív gyűjtőszigetek létének felülvizsgálatában. Egy pályázaton a hulladékkezelő társulás által nyert gyűjtőszigetek kötelező fenntartási időszaka információink szerint hamarosan lejár, így lehetőség nyílhat a jelenlegi rendszeren változtatni.

A fenti felsorolásból látszik, hogy a gazdasági programban erre a ciklusra megfogalmazott célok előkészítése, megvalósítása folyamatosan zajlik. Bízunk abban, hogy az elkövetkezendő időszak fejlesztéseivel még élhetőbbé tesszük Felsőörsöt.

SZABÓ BALÁZS, POLGÁRMESTER

Díszpolgárokat avattunk

Felsőörs Község Önkormányzata attól a céltól vezérelve, hogy a helyi közösség szolgálatában kiemelkedő érdemeket szerzett személyeket méltó elismerésben részesíthesse, valamint személyüket és cselekedeteiket megfelelőképpen értékelve állíthassa példaként a jelen és az utókor elé, díszpolgári címet adományozott Rásky Imréné nyugalmazott óvodavezető és Tislér Gyuláné nyugalmazott szakácsnő részére. A címmel járó oklevél és plakett átadására a 25. Felsőörsi Falunapok és Búcsú 2016. július 22-i nyitóünnepségen került sor.

Rásky Imréné, Teri néni a felsőörsi rendezvények elmaradhatatlan látogatója, nagy lokálpatrióta. Szívügye a falu közkertjeinek ápolása, szépítése, saját kertje is példamutató rendezettségű. Évek óta oszlopos tagja a „Magyarország legszebb konyhakertjei” nevű országos mozgalom helyi bírálóbizottságának, ezzel is szorgalmazva a valaha hagyományos, rendezett falusi porták körüli földek önellátó, élelmiszertermelő művelését. Élethivatását, a kisgyermek nevelését nyugdíjba vonulása után sem adta fel. Mai napig láthatjuk pót-

nagymamaként a falu utcáin, a környező településeken másodmagával sétálni.

Tislér Gyuláné, Vilma néninek 1990-ben döntő szerepe volt a méltatlanul elhanyagolt Hősök kertje mai formában is látható visszaállításában. Ezek után évtizedeken át, egészen a közelmúltig társaival gondját viselte, szepítgette ezt a központi elhelyezkedésű közparkot a felsőörsiek és az átutazók nagy örömeire. A Búzavirág Nyugdíjasklub vezetője egészen napjainkig. A faluban minden évben az Idősek napi ünnepséget is lelkiismeretesen szervezte. Akik nem tudtak eljönni, ahhoz házhoz ment. A Búzavirág Dalkör egyik

alapító tagja. Örök szerelmei a virágok, a kertek gondozása. Több cikluson át az önkormányzat Népjóléti bizottságának külsős tagja. Világi munkásságán túl a református egyházköztségnek is igen aktív tagja, presbitere. Önkéntes, közösségi munkából itt is jócskán kivette részét, gyűjtésekben, a templom, a parókia építésében, szépítésében tevékenyen vett részt.

A képviselő-testület nevében ezzel a cikkel is gratulálunk új díszpolgárainknak és jó egészséget kívánunk mindkettőjüknek!

SZABÓ BALÁZS, POLGÁRMESTER

Alakformáló torna Galako módszerrel! A Balatonalmádi Egészségfejlesztési Iroda szervezésében **ingyenes** alakformáló tornákat tartunk. **Ideje: Hétfő 17.00 óra • Helyszín: Felsőörs, iskola** Várunk minden mozogni vágyót korhatár nélkül!

A II. Felsőörsi Disputáról

A Fenntartható Élet és Környezet Egyesület 2015-ben útjára indította az ún. Felsőörsi Disputa rendezvényt. A cél az volt, hogy az ország legjelesebb társadalomtudósai egy vitafórum keretei között a nagyközönség előtt fejték ki nézeteit. A megcélzott „nagyközönség” természetesen a felsőörsi polgárok voltak, de sajnos Felsőörsöt néhány polgár képviselte csak. Az I. Felsőörsi Disputát kb. 70–80 vidéki, budapesti polgár hallgatta meg, illetve vált a vita aktív részesevé. A rendezvényt – különösen az előadók – nagyon sikeresnek tartották. A fogadtatást látva a FÉK Egyesület tagjai örömmel látták a II. Felsőörsi Disputa szervezésébe.

Ezúttal is július első hetének szombatján (július 2.) rendezte meg a disputát a FÉK Egyesület. Köszönet illeti meg a Barankovics István Alapítványt és Felsőörs Önkormányzatát, hogy anyagilag, illetve technikailag segítette a rendezvény lebonyolítását. Előadók voltak: Dr. Vass Csaba szociológus-közgazdász, Dr. Botos József közgazdász, Dr. Botos Katalin közgazdász, Dr. Szegő Szilvia, Dr. Lentner Csaba professzorok. A neves előadók olyan témákat tettek közkincsé, amelyek minden gondolkodó magyar embert foglalkoztatnak. Napirenden volt: a nyugdíjak hosszú távú forrásainak kérdése, az ökológiai közgazdaság-

tan legújabb felvetései, a magyar emberitőke-állomány állapota, a globalokrata libertinus társadalmi-gazdasági szerveződési rend kritikája és az ún. unortodox gazdaságpolitika sikerei.

A fórum sajátossága volt, hogy kb. 15–20 hallgató „nem akarta elengedni” az előadókat, akikkel párbeszédbe kezdtek.

A II. Felsőörsi Disputa sikeressége ellenére a szervezőkben felvetődött: hogyan kellene ezt az igényes fórumot úgy szervezni, hogy a tisztelt felsőörsi polgárok is érdeklődést mutassanak.

DR. SOMOGYI FERENC

Felsőörs Község Önkormányzata

2016. október 23-án 17 órakor

tisztelettel vár mindenkit a Malomvölgy Általános Iskola tetőterébe, majd a Hősök kertjébe.

Emlékezzünk együtt az 1956-os Forradalom és Szabadságharc áldozataira és hőseire!

17.00–19.00 Mansfeld című film vetítése

19.00 Ünnepi műsor:

Köszöntő – Szabó Balázs polgármester

Vers – Szántai Mónika

Ünnepi megemlékezés – Nagy Szabolcs történész, főlevéltáros

Fáklyás felvonulás a Hősök kertjébe

Koszorúzás

MASSZÁZS Felsőörsön (a Malomvölgy utcában) Frissítő svédmasszázs

- stresszoldás, teljes ellazulás • anyagcsere fokozás, méregtelenítés • általános közérzet javítás
- felüdülés testnek, léleknek

Előzetes bejelentkezés szükséges!

+36 30 2271 273

Várok mindenkit szeretettel!

Kendli Erika

Meridián torna

Ingyenes meridián torna szardánként a Civilházban (jó időben az udvaron).

Nyári szünet utáni első alkalom: 2016. 09. 28.

Program: 17.30-tól beszélgetés • 18.00-tól torna

Szeretettel várjuk az érdeklődőket!

Vezeti: Kovács Lajos, nemzetközi csikung tanár

Krumpli és káposztarendelés!

A Nők Felsőörsért Egyesülete ebben az évben is megszervezi felsőörsi lakosoknak a krumpli és a káposzta vásárlását olaszfalusi östermelőtől. Az árakat még nem tudjuk, de ha az időjárás kedvező lesz, akkor reméljük hasonló árral dolgoznak, mint az elmúlt évben. **Jelentkezés október 10-ig az alábbi telefonszámokon:**

Kalmárné Rózsa: 30/ 523-8737 és Kaszásné Anci: 70/564-4351

Foci hírek

Sorsolás

1.	2016.08.27 17.00	szombat	Felsőörs–Pécsely
2.	2016.09.04 16.30	vasárnap	Olaszfalu–Felsőörs
3.	2016.09.10 16.30	szombat	Felsőörs–Alsóörs
4.	2016.09.17 16.00	szombat	Jásd–Felsőörs
5.	2016.09.25 16.00	vasárnap	Felsőörs–Eplény
6.	2016.10.02 15.30	vasárnap	Nagyestergár–Felsőörs
7.	2016.10.08 15.00	szombat	Felsőörs–Várpalota
8.	2016.10.15 15.00	szombat	Felsőörs–Balatonalmádi
9.	2016.10.22 14.00	szombat	Hajmáskér–Felsőörs
10.	2016.10.29 13.30	szombat	Felsőörs–Bakonybél
11.	2016.11.05 13.30	szombat	Márkó–Felsőörs
12.	2016.11.12 13.00	szombat	Felsőörs–Tihany
13.	2016.11.20 13.00	vasárnap	Hárskút–Felsőörs

Író-olvasó találkozó

2016. szeptember 28-án (szerdán) 14.00 órakor Író-olvasó találkozót tartunk Vig Balázs meseíróval.

Megjelent könyvei: *Tódo kitalál az oviról – nem csak óvodásoknak, A rettegő fogorvos, Három bajusz gazdát keres, Puszirablók*

Helyszín: Malomvölgy Általános Iskola tetőtere

Szeretettel hívjuk és várjuk az érdeklődőket!

A program a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer (KSZR)

keretében valósul meg.

TÓTH CSABÁNÉ KÖZÖSSÉGSZERVEZŐ/KÖNYVTÁROS,

FELSŐÖRS KÖZSÉGI KÖNYVTÁR

25. Fe Falun Bú

Felsőörsi Pogácsák és Csú

A versenyek eredményei

Főzőverseny (marhapörkölt kategória)

I. helyezett: Nóri Team

II. helyezett: Tudományos Ákos csapata

III. helyezett: Pici rigó csapata

Zsűri: Hajdu László (Pográny), Együd Kálmán (Pográny), Kaszás László (Felsőörs), Borbély Gyula (Felsőörs)

„Hamuba sült pogácsa verseny”

I. helyezett: Tislér Péter (fűrjtojásos-mákos pogácsa)

II. helyezett: Fridlerné Rappali Anna (sajtos-vajas pogácsa)

III. helyezett: Angyal Lászlóné (káposztás pogácsa)

Zsűri: Rásky Imréné Terike néni, Tislér Gyuláné Vilma néni, Mesterházi Lajosné Mancsi néni

Borverseny

I. helyezett: Pocca Pince (Olaszrizling)

II. helyezett: Gelléri Pincészet (Chardonnay)

III. helyezett: Levendula Pince (Kékfrankos Merlot)

Zsűrizés: közönség szavazata alapján

Gratulálunk!

Támogatók, segítők

Angyal Lászlóné, Aqua CO₂ Szikvíz - Lénárt Imréné Felsőörs, Borbély Gyula, Búzavirág Népdalkör, Gelléri Pince, Country Linedance Family, Együd Kálmán (Pográny), Felsőörsi Polgárőr Egyesület, Fridlerné Rappali Anna, Hajdu László (Pográny), Herbely Tímea, Jahn Halvorsen, Kaszás László, Kopcsándi Sándor, Levendula Pince, Maróti Péter, Mesterházi Lajosné, Nézics Józsefné, Pocca Pince, Rásky Imréné, Rásky Nándor, Somogyi-Strenner Viktória, Szalay Attila, Szalai János, Szántó Réka kézápoló és műkөрөмөpitő, Szőke Ferenc, Tislér Gyuláné, Tislér Péter, valamint az Önkormányzat dolgozói

Köszönjük segítőinknek és támogatóinknak, hogy hozzájárultak a rendezvény létrejöttéhez!

Felsőörs Község Önkormányzata

6. Felsőörsi nyolcas

2016. október 1-jén, szombaton rendezzük meg a 6. Felsőörsi nyolcas teljesítménytúrát. A Civilházról induló, és ide is érkező túra nyolc résztávja közül válassza mindenki az edzettségének megfelelőt!

Résztáv	Táv	Szintkül.	Szintidő	Indulási idő	Kilátók	Nevezési díj*
KKK**	3,33 km	90 m	3–4 óra	9.00–10.00	0	200 Ft
Pityorka 7	6,74 km	172 m	3 óra	7.00–9.30	1	800 Ft
Miske 8	7,96 km	160 m	3,5 óra	10.00–14.00	0	800 Ft
Pocca 10	10,6 km	345 m	4 óra	7.00–9.30	3	800 Ft
Halacs 20	18,56 km	505 m	6 óra	8.00–10.00	3	800 Ft
Peszely 25	25,06 km	593 m	6 óra	7.00–10.30	4	900 Ft
Koloska 30	30,29 km	678 m	7,5 óra	7.00–10.30	5	900 Ft
Nosztori 40	43,49 km	1221 m	10,5 óra	8.00–10.30	7	1100 Ft
Felsőörs 50	48,65 km	1346 m	12 óra	7.00–9.00	8	1100 Ft

*Felsőörsi lakosoknak a nevezés díjtalan! 3 év alatt a nevezés díjtalan, 14 éves korig 50% kedvezmény jár (kiv. a KKK-n, ahol a nevezési díj egységes). Tömegközlekedéssel érkezőknek a jegy ára (legfeljebb a nevezési díj felének erejéig) visszajár!

**A KKK-t komolyabb eső esetén nem rendezzük meg.

Idén másodszer jelentkezünk az óvodásoknak és kisiskolásoknak szánt távval: a **Kerekerdő-kerülő Körtúra** (KKK) 3,33 km-es távján öt ellenőrzőpont, öt feladat várja a vállalkozó kedvű gyerekeket, akik a sikeres teljesítés után oklevelet és kitűzött is kapnak. A KKK-ra 9 és 10 óra között várjuk a jelentkezőket!

A Felsőörsi nyolcas túra valamely távján résztvevők útvonalválasztatot tartalmazó igazolófüzetet kapnak. Az ellenőrző állomásokon szendvicsekkel, szódával, házi készítésű szörppel, gyümölcssel és süteménnyel, a célban (várhatóan a déli óráktól) egytálétellel várjuk a túrázókat. A teljesítőket oklevéllel, a szintidőn belül beérkezőket

ezúttal is kitűzővel díjazzuk, és minden induló tárgynyerelemény-sorsoláson vesz részt. Környezetbarát túra: kéretik saját poharat hozni! A rajtban kedvezményes áron kapható lesz a túra teljes útvonalát lefedő, 1:35 000 méretarányú turistatérkép.

Sok szeretettel vár mindenkit Felsőörs Község Önkormányzata és a rendezőgárda!

Érdeklődni lehet:

Máthé Tamás: 30-517 92 76

mathetamas@yahoo.com • www.tura.felsoors.hu

Megkezdődött a Határvadász-toborzás

Talán nem tévedek nagyot, ha azt gondolom, már nagyon sokan hallottak a Határvadász egység szervezéséről. Az országos médiumok gyakorlatilag naponta adnak tájékoztatást az ezzel kapcsolatos tudnivalókról, a toborzás céljáról, a határvadász egység létrehozásának okáról.

Ezt teszem most én is!

A Határvadászok a rendőrség hivatásos állományának egy speciális egységét fogják alkotni, és a Készenléti Rendőrséghez tartoznak szervezetiileg. Feladatuk a hazánk határainak védelme, a rendőrség határvédelmi tevékenységét végző állományának megerősítése.

Ki lehet határvadász?

- Minden cselekvőképes magyar állampolgár
- 18 évet betöltötte, de az 55 évet nem
- büntetlen előéletű, rendelkezik érettségi bizonyítvánnyal
- Megfelel az egészségügyi, fizikai és pszichológiai elvárásoknak
- Elfogadja, hogy a kifogástalan életvitelét ellenőrzik

Aki megfelel a felvételi eljárásban fél éves, iskolarendszeren kívüli, moduláris képzésben

szerzi meg az „ör-járórtárs” OKJ-s rész-szakképzést. A képzés első 2 hónapja alatt 150.000,- Ft, utána és az egy éves szerződés idején 220.000,- Ft jövedelemben részesül.

A Balatonalmádi Rendőrkapitányságon **hivatali munkaidőben** várunk minden érdeklődőt részletes tájékoztatással és a jelentkezéshez szükséges nyomtatványcsomaggal. Kollégáim és én is – toborzási céllal - folyamatosan megjelenünk a települési rendezvényeken, nyílt napokat szervezünk, felkeressük a középiskolák végzőseit, hogy részletes tájékoztatással segítsük a szervezetünkbe jelentkezni szándékozókat.

Mint minden munkahelyen, a Rendőrségen is van lehetőség a továbbképzésre, majd egy új szakterületre történő átkerülésre.

Az ősz nemcsak az iskolakezdés, tanulás ideje...

Az évszakváltás a tanítás, a képzések megkezdése mellett **a mezőgazdasági, kerti munkák** sokasodását is jelenti. A jó időben, kertben tevékenykedő emberek nyitva hagyott ajtaja és ablaka szinte csalogatja a **besurranókat**.

A termés betakarítással együtt jár, hogy megnő a **lassabban haladó mezőgazdasági**

járművek forgalma az utakon próbára téve a gyorsabb járművezetők türelmét, időnként sárfelhordással, a rakomány leszóródásával rontva a közúti közlekedés feltételeit.

A betakarítással kapcsolatban egy másik dolog, amire fel kell hívnom a figyelmet a települések utcáit járó, **terményt eladásra kínáló, vagy felvásárlási szándékot mutató idegenek**, akik között bizony előfordul, hogy terepszemlére használják ezt a tevékenységet. Azt tanácsolom, a kapun keresztül egyezkedjenek. Legyenek óvatosak, előre ne fizessen ki semmit! Csak, ha már valóban megkapták az árut, annyit amennyiben megegyeztek, és olyan minőséget, amilyent vártak. Ez természetesen vonatkozik a tűzifavásárlásra is. Ha előre tudják a szállítás időpontját, lehetőleg ne egyedül várják. Kérjenek meg ismerőst, aki fel tudja mérni, minden rendben van-e.

Ha utólag jönnek rá, hogy becsapták Önöket, feltétlenül minél előbb értesítsék a Rendőrséget. *A színes évszak meghozza a maga szépségét, de nem kell, hogy bezárkózzást is hozzon magával.*

STANKA MÁRIA R. ÖRNAGY

BALATONALMÁDI RENDŐRKAPITÁNYSÁG

Beiktatták a balatonalmádi rendőrség új vezetőjét

Ünnepélyes állománygyűlés kertében történt meg a vezető váltás a Balatonalmádi Rendőrkapitányság élén.

Dr. Szabó János r. ezredes, a Balatonalmádi Rendőrkapitányság vezetője 40 évi rendőri szolgálat után 2016. július 4-én elköszönt az állománytól, nyugállományba vonul.

A Balatonalmádi Rendőrkapitányságot 2009. november 16. óta vezető ezredes bűnügyi, bűnügytechnikusi és szakértői munka, valamint a 2005-től Várpalotán szerzett vezetői tapasztalatok után vette át és látta el a rendőrkapitányi feladatokat a Balaton-parton. Több évtizedes munkája elismeréseként az Országos Rendőrfőkapitány Kossuth Kard tárgyjutalomban részesítette. A székhely város és a járás nevében Keszezy János, Balatonalmádi Város polgár-

mestere kívánt jó egészséget és sok örömet a nyugdíjas évekre, valamint átadta a „Településért” emléklapoktetet a távozó kapitánynak.

2016. július 5-i hatállyal kapitányságvezetői megbízást kapott dr. Linczmayer László r. al-ezredes, aki korábban a Balatonfüredi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályát vezette. Az ünnepi állománygyűlés keretében dr. Török Sándor rendőr dandártábornok elköszönt dr. Szabó János r. ezredestől, és meghatározta elvárásait a megbízott kapitány felé.

STANKA MÁRIA R. ÖRNAGY
BALATONALMÁDI RENDŐRKAPITÁNYSÁG

Gratuláció

A Civil Baráti kör nevében nagy szeretettel és tisztelettel gratulálók díszpolgári címmel kitüntetett tagjainknak.

*Teri néni*nek akinek köszönhetően sokan (és gyerekeink is) felkészülten indulhatunk el az iskolába.

*Vilma néni*nek, aki nem múló lelkesedéssel, már 25 éve vezeti a Nyugdíjas klubot, nagy szeretettel gondozza társaival a Hősök kertjét, valamint a Búzavirág Dalkör alapító és azóta is aktív tagja.

Kívánunk nekik jó egészséget, és egyben kérjük, hogy továbbra is az eddigiekhez hasonló aktivitással vegyenek részt a Civil Baráti Kör tevékenységében.

VARGA LÁSZLÓNÉ
CIVIL BARÁTI KÖR ELNÖKE

A jóga jótékony hatásai

A jóga a legjobb módja az egészség és fitness megőrzésének. Meditációval, légygyakorlatokkal (pranayama) elűzhető a stressz. Hátfájás, ízületi gyulladások esetén kifejezetten ajánlott bizonyos ászanák végzése, a légygyakorlatok növelik a tüdő kapacitását. Jót tesz a rugalmasságunknak, az erőnlétünknek, a testtartásunknak és az egyensúly-érzékünknek is. Az izmokban és a csontzatokban jelentkező fájdalmak ellen is hatékony lehet. Bölcsebbé, mentálisan egészségessé tesz, fejleszti személyes és szociális értékrendünket. Javítja erőnlétünket, szexuális

életünket és segít a súlycsökkentésben. A jógától igazán jól érezzük magunkat. A jóga relaxál, energizál, erősít.

Amennyiben úgy érzed, szívesen kipróbálnád és megtapasztalnád a jóga jótékony hatásait látogass el péntekenként 18 órától a Malomvölgyi Általános Iskolába (Felsőörs, Körmendy prépost utca 5.). Nagy szeretettel várok Mindenkit!

További információ és bejelentkezés:

Biró-Benke Erika
06 70 329 4563
benke.erika@gmail.com

Rendezvények 2016. szeptember-október

Dátum	Program	Szervező	Helyszín
Szeptember 3. 17.00	Nyárbúcsúztató	CBK	Civilház
Szeptember 17. 17.00	Ön-tér-kép, a magyar nemzet lelkiállapota című film vetítése, rendezővel beszélgetés	FÉK Egyesület	Vörösberényi Kultúrház
Szeptember 24. 17.00	Szüreti multság	Önkormányzat	Civilház
Szeptember 28. 14.00	Író-olvasó találkozó Vig Balázs meseíróval	Iskola, Könyvtár	Malomvölgy Általános Iskola
Októberi hétvégék	Nyitott Balaton	Balaton Riviéra Egyesület	Alsőörs, Csopak, Felsőörs, Lovas, Paloznak
Október 1.	Felsőörsi nyolcas	Önkormányzat	Civilház
Október 2. 8.00–17.00	Nyitott pincék túra	Balaton Riviéra Egyesület	Felsőörs és környéke
Október 8. 15.00	Idősek napja	Búzavirág Nyugdíjas Klub, Önkormányzat	Civilház
Október 16. 15.00	Nordic Walking túra	Balatonalmádi Egészségfejlesztési Iroda	Indulás: Civilház elől
Október 23. 17.00	Nemzeti ünnep	Önkormányzat	Iskola, Hősök kertje
Október 29. 15.00	Nordic Walking túra	Balatonalmádi Egészségfejlesztési Iroda	Indulás: Civilház elől

A programváltoztatás jogát fenntartjuk.

Klímaváltozás és mezőgazdálkodás III.

Korábbi írásaimban igyekeztem bemutatni az ipari mezőgazdálkodás – és miután nélkülük életképtelen, a vele szoros szimbiózisban lévő iparágak – olykor talán szürreálisnak tetsző, környezetünkre, természetföldjeinkre, élővilágunkra, Hippokratész szavait nem megkérdőjelezve, egészségünkre, előbbiekkal szoros összefüggésben leginkább klímaváltozásra gyakorolt hatásait. Mivel számtalan kutatás megerősítette, hogy minden ízében káros, pusztító, fenntarthatatlan, továbbá a klímaváltozás felgyorsításának (egyik) legfőbb okozója, a megoldást és feloldozást értelemszerűen előbbi antitézise, az ökológiai mezőgazdálkodás adhatja. Jelen írásomban arra vállalkozom, hogy (a számtalanból) néhány kényszer, kísérlet, illetve józan belátás szülte ötleten keresztül egy fenntartható, egészséges, életigenlő, természetkímélő agrikulturna és fogyasztás körvonalait rajzoljam meg, melyben az ember – mint ahogy évezredek át – a természettel és nem a természet ellen dolgozik.

A különböző ökológiai szemléletmódok legfontosabb közös alapelvei a természettel való szoros együttműködésen keresztül a biodiverzitás növelése, az újrahasznosítás, a növényártás, a szerves anyagok visszaforgatása, ha van rá mód, az állatok bekapcsolása, a valós szükségletek felmérésén keresztül az ételmszer-önrendelkezés biztosítása, a külső anyagok és erőforrások (vegyszerek, gyógyszerek, fosszilis energiahordozók, nehézsúlyos gépek) mellőzése. Fontos közös törekvés a helyben történő fogyasztás, felhasználás is, de legalábbis a szállítással járó környezetterhelés minimalizálása. Az ökológiai szemlélet egyik „legradikálisabban” természetes módja a permakultúrák gazdálkodás. A **permakultúra** az emberi élőhelyek és mezőgazdasági rendszerek olyan kialakítása, amely természetben zajló ökológiai folyamatokat utánozza és rendelkezik a természetes ökoszisztémák változatosságával, stabilitásával, rugalmasságával. Mintául az emberi beavatkozást nélkülöző erdő szolgál, amely biológiai sokféleségét maga a természet alakítja, mint ahogy a tápanyag-utánpótlást, a csapadékvíz-tárolást, a talajvédelmet, a humuszképződést is szükségletei szerint. A permakultúra elvei szerinti gazdálkodásra való áttérés egy országot mentett meg a tömeges éhezéstől a közeli múltban. A Szovjetunió felbomlása után Kubának mind az exportja, mind az importja 80%-kal zuhant, a GDP több mint harmadával esett vissza. Előbbi körülmények, és ezzel együtt a krónikus üzemanyaghiány gyakorlatilag megbénította a gazdaságot. Ha ez nem lett volna elég, az USA ugyanezen időszakban komoly szigorításokat hajtott végre a Kuba felé általa már amúgy is fenntartott embargón, amellyel kis híján kiéheztette a teljes lakosságot. Egyéb lehetőség, azaz import ételmszerek, vegyszerek, üzemanyag, stb., híján a kubaikai kénytelenek voltak minden talpalatnyi földterületet, a

nagyvárosokban még a házak tetejét is ökológiai művelés alá vonni – Ausztráliából érkezett permakultúrák szakemberek bevonásával. Az a Kuba, amely a 90-es évek előtt élen járt a műtrágya-, vegyszer- és nehézsúlyos gépek-felhasználásban, rövid időn belül elérte, hogy teljes mezőgazdasági spektrumának 80%-át ökológiai gazdálkodás adja, továbbá nemhogy megmenekültek a tömeges éhínségtől, de még felesleget is termeltek. Zöldtrágyázással, megfelelő növényártással, biodiverzitás-növeléssel, komposztálással, a szerves anyagok visszaforgatásával minimalizálták a környezetterhelést, így a klímaváltozásra gyakorolt hatásokat is, ugyanakkor (talán a növényvédőszer-, műtrágyák és fosszilis üzemanyagok mellőzésének következtében) az átállás éveiben, majd azt követően is meredeken csökkent a szív-és érrendszeri megbetegedések, a 2-es típusú cukorbetegségek, a rák okozta halálesetek száma. Kubának a fenti, kényszer szülte sikertörténethez öt szűk esztendőre volt szüksége.

Az **agrárerdészeti**, melynek világközpontját 1977-ben hozták létre Nairobiban, szintén jelentős előrelépés az ökológiai gazdálkodás területén. Eredetileg azért találták ki, hogy megoldást találjanak a trópusi esőerdők irtása (és annak hatásai) ellen, azóta viszont e természetesi mód szárnyal. Lényege, hogy társítja a mezőgazdasági növényeket és a fákat. Ha már nem sikerül csökkenteni a kibocsátott üvegházhatású gázok mennyiségét, érdemes azon iparkodni, hogy csökkentsük azok hatásait. A fák képesek megkötöni a levegőben lévő széndioxidot, és képesek önmagukba, illetve a földbe integrálni azt. Azaz minél inkább növeljük a fák mennyiségét környezetünkben, annál több széndioxid tárolását tesszük lehetővé, annál inkább gátoljuk légkörbe jutását. Bizonyos hüvelyes termést hozó fák ráadásul kitűnően megkötik a nitrogént, de lombozatuk egy részét zöldtrágyaként is, egy részét a nedvességtartalmat megtartandó talajtakarásnak is használják. E módszerrel a Szaharától délre eső területek egyik legaggasztóbb jelenségét is lassíthatják, jó esetben állíthatják meg, nevezetesen a sivatagosodást – amely természetszerűleg a mezőgazdasági produktum drasztikus visszaeséséhez vezet. A **„Push-pull”, avagy taszítás-vonzás** konkrét problémákra adott fenntartható válasz, amely hosszú évek kísérleteinek eredménye. Az olyan (kiváltképp afrikai) országok esetében, amelyek első számú szántóföldi növénye, egyben alapvető élelme a kukorica, egyre szélesebb körben terjedő művelésmódja. Az eljárás lényege szintén a megfelelő növényártás, ahol is a kukorica közé desmodiumot ültetnek, az ültetvény köré pedig elefántfüvet. A desmodium taszítja a kukoricamolyt, továbbá megfojtja a kukorica másik fő ellenségének, a boszorkányfünek a gyökereit. Rengeteg nitrogént képes a talajba szállítani, ráadásul kiváló talajtakaró, azaz a talajt a kiszáradástól is óvja. A ragadós anyagot előállító elefántfü vonzza a kuko-

ricamolyt, ám miután a moly lerakja petéit az elefántfüre, azok elpusztulnak. Hogy teljes legyen a sikertörténet, a fehérjében igen gazdag desmodium és elefántfü fogyasztása jócskán megemeli a tejelő állatok tejhozamát.

A **Milpa** művelői a kukorica őshazájában, Mexikóban tekintik e módszert a legteljesebb agrárökológiai modellnek, de érdekes módon nagymamám – és sokan mások – is hasonlóan cselekedett gyermekkoromban. A lényege szintén a növényártás. Nevezetesen a kukorica, a tök és a bab egyszerre és egymás mellé történő ültetése. A bab fölhasználja a kukoricára, megkötöti a levegőben lévő nitrogént, majd a kukoricának szállítja, mindeközben a tök a talajtakarást végzi, így megtartja a nedvességet. Nagymamám kukorica-bab-tök parcellájától abban különbözik e termelési mód, hogy azokat a gyógynövényeket, amelyeket az utóbbi időkben egyszerűen csak „gazoknak” hívunk, haszonállatokkal etetik meg, így azok egyfelől bizonyosan megmenekülnek a génmódosított takarmányok fogyasztásától, ráadásul értékes trágyával is ellátják a termőterületet.

A **mélymulcsos** termelési mód legfontosabb eleme a leendő veteményes istállóalommal való takarása 50 cm vastagságban minden ősszel – a talaj megfelelő előkészítését követően. A mély mulcs megvédi a talajt a téli fagyoktól – a talajélet aktív marad –, megtartja, raktározza, „beosztja” a csapadékmennyiséget, véd a hőingadozások ellen, ráadásul olyan laza, jó minőségű humuszréteg képződik, hogy indokolatlanul válik mindennemű talajmozgatás. A veteményezés a mulcsba történik, azaz nem szükséges elérni a korábbi termőtalajt, hiszen maga a mulcs válik termőréteggé a humifikálódás során. E módszernél nemhogy a gépek, de még a kerti szerszámok is fölöslegessé válnak a tenyészidőszak alatt. Ha valakinek esetleg zavarja a szemét az a pár „gaz”, ami kibújik, a laza szerkezetnek hála, két ujjal eltávolítható.

Az ökológiai módszerek mindegyikéről elmondható, hogy fenntartható termelési módzatok, az ipari mezőgazdálkodással szemben lassítják, gyengítik a klímaváltozásra gyakorolt hatásokat. Vegyszer-, és műtrágyamentesek, legtöbbjük esetében teljességgel fölöslegessé válik az évenként többszöri nehézsúlyos talajmunkálás, növényvédelem, így jóval olcsóbbá is válik termelésük folyamata. Egészségesebb ételmszert produkálnak, kevesebb emberi munkaerő-ráfordítást igényelnek, növelik a biológiai sokféleséget, építik a termőtalajt, nagyságrendekkel csökkentik (olykor nullára) a termőterület locsolóvíz-igényét, jóval nagyobb (néhány módzatok esetében sokszoros) terméshozamot adnak. Jelen írásnak nem feladata vizsgálni, de talán a föntiekből is kitűnik, hogy az ökológiai módszerek – hiszen mindenki számára könnyen elérhetőek – komoly hangsúlyt fektetnek a társadalmi jólétre is, így az eddig tárgyalt, mellettük szóló érveken

túl egy jóval igazságosabb társadalom körvonalait rajzolhatják meg. Már csak azért is, mert az egészséges ételmiszer-önrendelkezés a szükségleteken, nem pedig a – „fejlett” világban szokványos – fizetőképességen alapszik. Az ökológiai gazdálkodás különböző módzatai, fajtái köré számtalan, és szerencsére egyre több közösség, település szerveződik világszerte, így hazánkban is – józan belátás, világnézeti okok, vagy épp kényszer hatására. Nem elhanyagolható adalék, hogy e közösségek lehetőség szerint tájfajta kultúrákat természetnek – azaz rendszerint jóval ellenállóbbak – a maroknyi vegyipari óriáscég által ellenőrzött vetőmagpiac hibridjei helyett, továbbá élénk cserekereskedelem is zajlik.

Bizonyos beidegződések, információ-fogyasztási szokások következtében azonnal gyógyszerért nyúlunk, ha valami bajunk van, azonnal vegyszerhez nyúlunk, ha veteményesünket valami megtámadja. Nehezen érthető, hogy míg pl. a gyógyhatású pity-pangot kertünkben lekaszaljuk, rosszabb esetben gyomirtózzuk, addig közeli rokonáért, a rukkolaért, akár 3000 Ft-ot is kiadunk kg-onként, ráadásul buszozunk, autózunk érte nem keveset. A csalánt szintén irtjuk kertünkben, a patak partján, de gyógyhatását nem megkérdőjelezve samponként, teaként, kozmetikumként, stb., megvásároljuk. Mint ahogy számtalan gyógynövényalapú készítményt veszünk meg úgy, hogy azok édes testvérei átmenetileg fűnyírónk

gyűjtőjében, majd rossz esetben, a szelektív hulladék-gyűjtésnek „hála”, egy távoli komposztálóban végzik. Gondoljunk csak a lándzsás útifű, cickafark, kövér porcsin, pástortáska, tyúkhúr, stb., gyógyhatásaira, de mindenekelőtt a parlagfűre – amely, mint azt a gyógyszer-lobbi által elért, törvényerőre emelt üldöztetés is sejteti, a hiedelmekkel ellentétben univerzális gyógynövény. Ha előbbieknél hitelt adunk, és fölülírjuk hibás tudásokra kondicionált mindennapjainkat, máris tettünk a klímaváltozás ellen. Ha hisszük, hogy a világ folyását, „fejlődését” bő száz éve alapvetően meghatározó olaj-, gáz-, vegyszer- és gyógyszeripar (nem olyan rég kiegészülve a biotechnológia iparágával) előtt is zajlott élet és mezőgazdálkodás a Földön, hinnünk kell abban is, hogy igenis tehetünk a klímaváltozás ellen, ezzel környezetünk megóvásáért, vizeink, gyermekeink, az anyaföld egészségének megtartásáért. Talán elég, ha ültetünk egy fát. Talán elég, ha műtrágyázás helyett komposztálunk. Talán elég, ha vegyszeres növényvédelem helyett zöldtrágyázunk, és/vagy megfelelő növénytrátságokkal operálunk. Talán elég, ha kertünkben, a réteken, az erdőkben, a patak partján keressük meg orvosságaink egy részét. Talán elég, ha eleink évezredek, nemzedékről nemzedékre átadott tudását felelevenítjük és társítjuk a közeli múlt önzetlen, jóhiszemű és mindenki jobblétét szolgáló eredményeivel. Talán az is elegendő lenne, ha az életet

jelentő élelmiszereinknek - alapvetően változtatva fogyasztási szokásainkon - visszaadnánk a becsületét. A klímaváltozás és mezőgazdálkodás témájának három írása alapján talán könnyedén megállapítható, hogy e tárgy körében (is) minden mindennel összefügg. A fenntarthatatlan módszerek egészségünk, környezetünk rombolásához, a klímaváltozás hatásainak erősítéséhez, kiszolgáltatottságunk, a mesterséges alá-fölrendeltségi viszonyok mélyítéséhez, ám komoly iparágak profitjának növekedéséhez, ezzel együtt a gazdaság növekedéséhez, munkahelyek teremtéséhez, fenntartásához, az állami adóbevételek növekedéséhez vezetnek. A „fejlett világ” államai patthelyzetben vannak. Azaz hiába várunk megoldási javaslatot, segítő kezet, iránymutatást „fönről”, alulról kell elkezdeni megmászni a tudatossá válás lépcsőjét. Hatalmas szerencsénkre ehhez manapság már minden adott.

Olivier de Schutter (ENSZ Különmegbízott az Élelemhez való Jogért): „Az államoknak meg kell érteniük, hogy hosszú távon, a lakosság jólétének dolgozniuk, nem pedig néhány multinacionális cég érdekeinek szolgálatába állni, melyek a jelenlegi mezőgazdasági szektorban monopolizálják a hatalmat.”

SZALMA KRISZTIÁN

Védjük meg a felsőörsi Malom-völgyet!

A fenti címmel jelent meg felhívás a www.peticioik.com weboldalon, hogy minél nagyobb lakossági támogatást kapjon a Malom-völgy élő és élettelen értékeinek megőrzésére irányuló helyi kezdeményezés.

Miért is fontos a területet védetté nyilvánítani? Erre talán a legjobb azok tudnának válaszolni, akik látták a völgyet 50 évvel ezelőtt és még ma is látogatják. De akinek csak az elmúlt 20 évről vannak emlékei, azoknak is szembeűnhetett, hogy egyre több területet loptunk el a völgytől és egyre kevesebb benne az öreg fa. De aki csak tavaly költözött Felsőörsre annak is feltűnhetett, hogy az idei fakivágás hagyatéka egy most is „virító” parlagfű mező lett a malom-völgyi út Lovasra és a Királykúthoz vezető elágazásánál létrehozott erdei tisztáson. A védettséggel ezt a káros folyamat megállíthatjuk, mivel a Felsőörsi Önkormányzat olyan hatáskört kapna, amellyel beleszólhatna a völgyben folyó erdőgazdálkodási tevékenységbe. Így pl. tilos lenne a völgyben a zárt lombkoronaszintet megbontani, öreg gyertyánokat kivágni és a védett növényekben gazdag részeken vegetációs időszakban erdészeti tevékenységet folytatni. A völgy védetté nyilvánítása már több évtizede napirenden van.

Gyarmati József újságíró a Szabadföld című újságban már a 80-s években sürgette a védetté nyilvánítást és sokat tett önkormányzati képviselőként is az ügy érdekében a 90-s évek elején. Kálmán Csaba is tett javaslatokat a 2000-es évek elején, hogy a Miske-tető és a völgy botanikai értékeit megmentsük. Legutóbb Dr. Bauer Norbert botanikus jelentetett meg egy cikket a Kitaibelia című szaklapban 2015-ben a Malom-völgyről. Ebben kifejti, hogy a terület országos védettségre érdemes az ott található ritka berkenyefajok miatt. Szerinte a legjobb megoldás a fokozottan védetté nyilvánítás, és az erdőtervek szintjén az érintetlenség elérése lenne. Szóba került a területnek a Nemzeti Parkba történő bevonása is, készült bővítési terv is, de az elmúlt évtizedben ehhez egyetlen kormány adta áldását.

A fenti szomorú fejlemények fényében, csak mi helyi lakosok óvhatjuk meg a Malom-völgy még megmaradt természeti értékeit. Ehhez kérjük az Önök támogatását az alábbi internetes petíció aláírásával, mivel komoly eredményeket a tárgyalások során csak akkor érhetünk el, ha nagyon magas a védetté nyilvánítás helyi támogatottsága. Az internetes felmérés csak tájékoztató jellegű és az aláíró nevét sem kötelező megadni. Azonban mindenkit arra bátorítunk, hogy a nevét is adja

meg az ügy sikere érdekében. A petíciót korlátártól függetlenül bárki aláírhatja.

„Védjük meg a felsőörsi Malom-völgyet!”

A Felsőörs közvetlen szomszédságában található Malom-völgy a szemet gyönyörködtető szikláival, értékes erdeivel és zúgó patakjaival a helyi lakosság és az ide látogató turisták kedvelt kirándulóhelye. A terület régen is nagyon fontos volt az itt élőknek, de még Eötvös Károly is egy fejezetet szán a völgy szépségének a Balatoni utazások című híres könyvében. Nem véletlen, hogy az iskolánkat és az egyik utcánkat is a völgyről nevezték el. A Felsőörsi Hírmondó című újságot is korábban Malomvölgyi Hírvivő-ként osztották a falu lakosságának. A terület védetté nyilvánítása már többször is napirenden volt, de sajnos a védettséget máig nem sikerült elérni. Szerepelt a Balaton-felvidéki Nemzeti Park bővítési terveiben is, de sajnos a bővítés elmaradt. A Natura2000 hálózatba ugyan bekerült az uniós csatlakozással, de ez sem biztosít megnyugtató védelmet. A védettséget számos ritka növény- és rovarfaj, a patak mésztufái, molyhos tölgyesei, berkenyéi és a völgytalp gyertyánosai indokolják. Aláírással támogatom, hogy a terület élő és élettelen természeti értékeit a helyi védettségi rendellel megvédjük.”

Gólyahír

„Mikor megszületik egy várva várt gyermek, az élet dolgai értelmet nyernek.
Anyaszív, apaszív dobban meg egy párban,
új fényrel ragyognak a világra hárman.”

2016. augusztus 28-án megszületett várva várt gyermekünk
Vasas Dominik, súlya 3350 gramm, hossza 54 cm.
Boldog szülők: Krámlí Nikolett és Vasas Gábor

„10 év 10 íz” Ízutazás

2016. június 11-én rendeztük meg egyesületünk 10 éves fennállásának évfordulója alkalmából a IX. Felsőörsi Ízutazás programunkat. Kínálatunk az elmúlt tíz év rendezvényein készített népszerű ételekből került kiválasztásra, amit az egyesület tagjai és önkénteseink készítettek el. A rendezvényre meghívtuk a régi egyesületi tagokat is. *Kenézné Berei Györgyi*, aki a megalakuláskor polgármester volt, levélben üdvözölte az egyesületet. *Angyal Istvánt* kértük fel a levél tolmácsolására. Az egyesület volt elnöke *Pudmer Erzsébet* is levélben üdvözölte a születésnapját ünneplő egyesületet, amit *Plell Olga* olvasott fel. *Szabó Balázs* jelenlegi polgármester meleg szavakkal köszöntötte egyesületünket, majd egy csokoládétortát

adott át az egyesület elnökének. Az üdvözlő szavak után emléklapot adtunk át azoknak az egyesületi tagoknak, akik már tíz éve folyamatosan tevékenykednek az egyesületben. Név szerint: *Hamar Gáborné, Juhász Judit, Szalai Jánosné, Szőkéné Vizi Gabriella és Dr. Vizi Béláné*. A rendezvény ideje alatt interjút készítettünk a megjelent régi egyesületi tagokkal, és az érdeklődők megtekinthették azt a képkiallítást, amit az elmúlt tíz év programjaiból válogattunk össze. A gyerekek megismerkedhettek a népi játékokkal és az ijázkodással. A rendezvényen a helyi csoportok mellett – Miske Óvoda csoportja, Malomvölgy Általános Iskola csoportjai, Búzavirág Dalkör, MjuziKöll – Csiszár Martin yo-yo bemutatója Szinesítette a programot. Az esti bál az eső miatt elmaradt. Köszönetünket fejezzük ki ez úton is azoknak, akik segítettek rendezvényünk lebonyolításában: *Bakos Martin, Benedek Szabolcs, Csikász Ferencné, Csordás József, Derzsiné Simon Judit, Domján Kitti, Kalmár Lajos, Kaszás*

László, Lakatos András, Papp Gyula, Polczer Ilona, Róza Andrásné, Szabó Pálné, Szalai János, Szőke Ferenc, Szöllös Zsoltné, Szőnyi András, Tislér Péter, Vaczkó Fanni, Varga Jánosné. Köszönet a Miske Óvodának, a Malomvölgy Általános Iskola fellépő diákjainak valamint a felkészítőknél, a Búzavirág Dalkörnek és a MjuziKöll tagjainak. Köszönjük családjaink megértő támogatását, a Polgárör Egyesület segítségét. Köszönjük Felsőörs Község Önkormányzatának anyagi és erkölcsi támogatását.

KASZÁSNÉ FERENCZI ANNA ELNÖK

Szelektív hulladékgyűjtés

Tájékoztatjuk a Tisztelt lakosságot, hogy a HÁZHOZ MENŐ szelektív hulladékgyűjtés Felsőörsön a következő időpontokban történik:
MINDEN HÓNAP 3. PÉNTEK: szept. 16. • okt. 21. • nov. 18. • dec. 16.

Kérjük a tisztelt lakosságot, hogy a megtelt szelektív kukákat legkésőbb a gyűjtés napján reggel 6:15-ig helyezték ki a házuk elé.